

13 בדצמבר 2023

לכבוד:
ח"כ ישראל אייכלר
יו"ר ועדת העבודה והרווחה
באמצעות הדואר האלקטרוני

הנדון: תיקון נדרש במדיניות התעסוקה בעקבות חרבות ברזל

1. אנו פונים אליך בשם עשרות ארגונים חברתיים (הפירוט המלא למטה) בבקשה לסיועכם ולפעולתכם הדחופה פוליטית וציבורית על מנת להבטיח את תמיכת המדינה במוצאים לחל"ת ובעסקים בעקבות פריצתה של מלחמת "חרבות ברזל".
2. מאז ראשית המלחמה אנו פועלים להציף ציבורית ופוליטית את הצורך לתמיכה ממשלתית מעודדת תעסוקה, אך תומכת בעסקים ובעובדים שארגוניהם מושבתים עקב המלחמה. עבודתנו הניבה תוצאות ושיפורים משמעותיים בתוכנית הסיוע המדינתית לעסקים ולעובדים, אולם בימים אלו נדרש תיקון חשוב: ייסוד מנגנון תמריצים לחזרה לפעילות למעסיקים ולעובדים שארגוניהם נפגעו ויכולים לחזור לעבודה חלקית בלבד.
3. פנינו בעניין זה לשרי האוצר והעבודה, ונודה לתמיכה שלך במטרה זו ולקיום דיון בועדה שבראשותך כדי לקדם ביטחון סוציאלי וכלכלי לחברה ולכלכלה בעת המשבר העמוק שהמדינה מצויה בו.

מנגנון להחזרת עובדים מחל"ת

4. ישנו צורך אמיתי לעודד ארגונים לשוב לעבודה, גם אם היא חלקית כל עוד נמשכת המלחמה. במצב החדש שנוצר במשק, אנו מציעים ללמוד מלקחי תקופת הקורונה, ולייצר מנגנון שיאפשר למעסיקים להחזיר עובדים לעבודה, גם אם יכולים להעסיקם רק בהיקף חלקי. נציין, כי בשלב זה, על פי החוק שהתקבל, תמיד יהיה למעסיק משתלם יותר להשאיר בחל"ת עובד שאין בו צורך כרגע מאשר לחזור ולהעסיק אותו.
5. מצב זה הינו מעורר דאגה, מכיוון שישנו אינטרס כלכלי וחברתי משמעותי בכך שכמה שיותר עובדים יוחזרו מחל"ת בהקדם האפשרי:
- 5.1. כאשר עובד מוצא לחל"ת, אמנם נשארים לכאורה קשרי ההעסקה בינו לבין המעביד, אך בפועל התקשורת והיחסים ביניהם מצומצמים ביותר. עם חלוף הזמן, נחלשת הזיקה בין המעסיק לעובד, וכאשר המשבר חולף וחוזר הצורך בעובדים, קשה יותר להחזירם לעבודה, והכישורים והנסיון שצברו אינם מנוצלים באופן מיטבי.
- 5.2. גם עבור העובד עצמו, תקופת החל"ת מתאפיינת בחוסר מעש, המוביל לשחיקה מתגברת של מיומנויות תעסוקתיות ומייצר סיכון לנזק נפשי ורגשי. בנוסף, הוא אינו צובר את הזכויות הסוציאליות (פיצויים, פנסיה ולעתים גם קרן השתלמות) להם הוא זכאי בזמן עבודה. לכך עשויות להיות השלכות משמעותיות לחוסן הכלכלי שלו בעתיד, במיוחד בתקופת הפרישה.
6. הנזקים האלה מופחתים משמעותית, גם אם העובד חוזר לעבודה במשרה חלקית בלבד. כתוצאה מכך, עדיף למדינה שמעסיק יחזיר מספר עובדים מחל"ת למשרה חלקית, מאשר שיחזיר עובד אחד למשרה מלאה.

7. אי לכך, **אנו ממליצים על מתן סיוע למעסיקים המעוניינים להחזיר עובדים שהוצאו לחל"ת בתקופת המלחמה למשרה חלקית**. כדי לתמרץ את המעסיקים ואת העובדים לשוב לעבודה, גם אם באופן חלקי, אנו ממליצים כי **המדינה תשפה את המעסיקים בשיעור של 70% מההפרש בין עלות שכרם של העובדים לפני יציאתם לחל"ת לבין עלות שכרם המופחת**. העובדים יקבלו מהמעסיק **שכר מלא עבור השעות בהן יעבדו בפועל, ולפחות 70% מהשכר עבור השעות שהופחתו להם** לעומת היקף משרתם לפני היציאה לחל"ת (האחוז הספציפי ייקבע בהסכמה בין המעסיקים, ארגוני העובדים, והמדינה). **יודגש, כי מנגנון כזה לא יעלה למדינה יותר מאשר הישארות אותם עובדים בחל"ת, אבל יהיה לו ערך כלכלי וחברתי ניכר**. ראו דוגמאות בנספח.
8. בנוסף, יהיה ניתן להשתמש באותו מנגנון כדי למנוע מראש או לצמצם הוצאה לחל"ת של עובדים.
9. נודה לעזרתך בקידום דיון בנושא בהקדם האפשרי. אנו עומדים לרשותך לכל שאלה או סיוע שיידרש לשם כך.

בתודה מראש,

יקותיאל משי
מנהל קידום מדיניות – עמותת 121

טלי ניר
מנכ"לית עמותת 121

נספח: מקרי בוחן להמחשת הניטרליות התקציבית של מודל ההחזרה מחל"ת

1. עובד בגיל 35, שעבד במשרה מלאה ומשכורתו הממוצעת לפני יציאתו לחל"ת עמדה על 6,000 ₪ ברוטו לחודש, יהיה זכאי לדמי אבטלה של 4,602 ₪ לחודש בנובמבר ובדצמבר. במקום זאת, המעסיק מחליט להחזיר אותו לעבודה בהיקף של חצי משרה, לפי המודל המוצע. המעסיק ישלם לו עבור שעות העבודה בפועל 3,000 ₪ + עלות מעביד וישא בעלות זו במלואה. עבור יתרת המשרה:

1.1. המעסיק יקבל שיפוי מהמדינה בסך 2,100 ₪ (70% מהיתרה של 3,000 ₪) + עלות מעביד (3.5% ביטוח לאומי + 6.5% פנסיה + 8.3% פיצויים), ובסה"כ 2,484 ₪ (2,100 + 18.3% עלות מעביד).

1.2. המעסיק והעובד ישלמו דמי ביטוח לאומי בסך 7.05% מסך השכר (חלק עובד+מעביד), או לפחות 360 ₪ (לפי שכר של 5,100 ₪ = 3,000 ₪ עבור שעות העבודה + 2,100 ₪ שיפוי מהמדינה). זאת, לעומת דמי ביטוח מינימליים בסך 194 ₪ למובטל. כלומר, למדינה תהיה הכנסה נוספת מדמי ביטוח לאומי של 166 ₪.

1.3. בסך הכל, העלות נטו למדינה תעמוד לכל היותר על 2,318 ₪ (2,484 ₪ שיפוי למעסיק בהפחתת 166 ₪ בהכנסה נוספת מדמי ביטוח לאומי) לעומת 4,602 ₪ בדמי אבטלה, לחסכון כולל של 2,284 ₪.

2. עובד בגיל 26, שעבד ב-80% משרה והכנסתו הממוצעת לפני יציאתו לחל"ת עמדה על 11,000 ₪ לחודש, יהיה זכאי לדמי אבטלה בסך 5,207 ₪ לחודש בנובמבר ובדצמבר. במקום זאת, המעסיק מחליט להחזיר אותו לעבודה בהיקף של 40% משרה, לפי המודל המוצע. המעסיק ישלם לו עבור שעות העבודה בפועל 5,500 ₪ + עלות מעביד וישא בעלות זאת במלואה. עבור יתרת המשרה:

2.1. המעסיק יקבל שיפוי מהמדינה בסך 3,850 ₪ (70% מהיתרה של 5,500 ₪) + עלות מעביד (7.6% ביטוח לאומי + 6.5% פנסיה + 8.3% פיצויים), ובסה"כ 4,712 ₪ (5,500 + 22.4% עלות מעביד).

2.2. המעסיק והעובד ישלמו דמי ביטוח לאומי בסך 7.05% מסך השכר (חלק עובד+מעביד) עבור השכר עד 7,122 ₪ = 502 ₪. בנוסף הם ישלמו דמי ביטוח לאומי בסך 19.6% על חלק השכר שבין 7,122 ₪ לבין 9,350 ₪ (5,500 ₪ עבור שעות העבודה + 3,850 ₪ שיפוי המדינה) = 437 ₪. בסך הכל, ישולמו 939 ₪ דמי ביטוח לאומי, לעומת דמי ביטוח מינימליים של 194 ₪ למובטל. כלומר, למדינה תהיה הכנסה נוספת מדמי ביטוח לאומי של 745 ₪.

2.3. בסך הכל, העלות נטו למדינה תעמוד לכל היותר על 3,967 ₪ (4,712 ₪ שיפוי למעסיק בהפחתת 745 ₪ בהכנסה נוספת מדמי ביטוח לאומי), לעומת 5,207 ₪ בדמי אבטלה, לחסכון כולל של 1,240 ₪.

שותפים

